

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 24/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi sidotusta pitkäaikais- säästämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 22 päivänä syyskuuta 2009 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi sidotusta pitkäaikaissäästämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 159/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Erkki Sarsa, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Tuomo Antila, oikeusministeriö
- vakuutusylitarkastaja Tom Strandström, sosiaali- ja terveysministeriö
- markkinavalvoja Anu Ranta ja lakimies Sanna Atrila, Finanssivalvonta
- tutkimuspäällikkö Arttu Juuti, Kilpailuvirasto

- apulaisjohtaja Outi Haunio-Rudanko, Kuluttajavirasto
- toimitusjohtaja Petri Niemisvirta, Mandatum Life
- toimitusjohtaja Lauri Rosendahl, NASDAQ OMX Helsinki Oy
- toimitusjohtaja Seppo Rinta, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia
- tutkimuspäällikkö Eugen Koev, Akava ry
- johtaja Markku Savikko ja johtaja Timo Silvola, Finanssialan Keskusliitto
- eläke- ja työura-asioiden päällikkö Kaija Kallinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Matti Leppälä, Työeläkevakuuttajat TELA ry
- professori Panu Poutvaara.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- OP-Keskus osk
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä. Laissa säädettäisiin oikeudesta tarjota laissa tarkoitettuja pitkäaikaissäästämissopimuksia, sopimusten sisällöstä, asiakkaan ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista säästämissopimusta tehtäessä ja sen voimassaoloaikana sekä säästövarojen sijoittamisesta ja niiden oikeudellisesta asemasta.

Laki olisi luonteeltaan elinkeino- ja sopimus-oikeudellinen. Laissa tarkoitettun pitkäaikais-säästämisen verokohtelusta ja mahdollisista verokannusteista säädettäisiin erikseen verolaeissa.

Laki ei koskisi vakuutussäästämistä, vaan siitä säädettäisiin vakuutussopimuslaissa ja vakuutusyhtiölaissa.

Laissa tarkoitettulle pitkäaikaissäästämissopimukselle olisi ominaista, että säästövarat saatettiin nostaa vasta, kun säästövaroihin oikeutettu saavuttaa määrätyn iän tai kun muu ehdoissa mainittu säästövaroihin oikeutetun elämäntilanteeseen liittyvä erityinen nostoperuste täyttyy. Nostoperusteita ei määriteltäisi laissa tarkemmin, vaan ne jäisivät käytännössä riippumaan siitä, mitä pitkäaikaissäästämisen verokannusteista säädetään verolaeissa. Säästämissopimuksen voisi tehdä vain luonnollinen henkilö. Säästämissopimusta koskevat säännökset olisivat pääosin pakottavia.

Säästämissopimuksia saisivat tarjota talletuspankit, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt

sekä niihin rinnastettavat Suomessa toimivat ulkomaiset palveluntarjoajat.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi uudesta laista johtuvia vähäisiä teknisiä muutoksia luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ja sijoituspalveluyrityksistä annettuun lakiin. Lisäksi vakuutusopimuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös vakuutuksenottajan oikeudesta vaihtaa vakuutuksenantajaa sellaisten vakuutusten osalta, joihin ei liity kuolemanvaraturvaa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010 samanaikaisesti sidottua pitkäaikaissäästämistä koskevien verolakien muutosten kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että sidotusta pitkäaikaissäästämisestä annettu lakiehdotus ja luottolaitostoiminnasta annetun lain muutosehdotus hyväksytään valiokunnan tekemin muutoksin ja että sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muutosehdotus hylätään.

Pitkäaikaissäästämissäästämisellä luodaan kansalaisille vapaaehtoinen, eläkevakuutuksille vaihtoehtoinen mahdollisuus täydentää eläketurvaa. Pitkäaikaissäästämisen verotuella ja säästövarojen takaisinmaksuehdoilla korostetaan pitkäaikaissäästämisen luonnetta eläkejärjestelyinä. Verotuen edellytykset ovat neutraalisuussyistä samat eläkevakuutuksille. Verokohtelusta on annettu erillinen hallituksen esitys HE 158/2009 vp pitkäaikaissäästämisen verotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Talousvaliokunta edellyttää, että hallitus yhteistyössä valtiovarainvaliokunnan kanssa selvittää, ovatko yksilöllistä eläkevakuutusta ja pitkäaikaissäästämistä, mm. takaisinostorajoituksia ja luovutuskieltoa koskevat verolainsäädännökset sellaiset, ettei niistä aiheudu tulkintaongelmia ja epäkohtia.

Asiakkaalla on oikeus irtisanoa säästämissopimus ja vaihtaa palveluntarjoajaa. Säästämisso-

pimuksen perusteella kertyneet varat voidaan siirtää toiselle palveluntarjoajalle taikka vakuutusyhtiölle. Tämä edistää kilpailua palveluntarjoajien kesken ja vaikuttaa siihen, että asiakkaalta perittävät kustannukset pysyisivät kohtuullisina.

Asiakkaansuojan kannalta talousvaliokunta korostaa palveluntarjoajan selonotto- ja tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Valiokunta on muuttanut lain 7 §:ää niin, että palveluntarjoajan on ennen säästämissopimuksen tarjoamista hankittava riittävät tiedot säästäjän sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä. Lisäksi säästäjälle tietoja annettaessa on kiinnitettävä huomiota sijoituskohteiden valinnan kannalta olennaisiin seikkoihin ja otettava erityisesti huomioon säästäjän aikaisempi sijoituskokemus ja -tietämys sekä sijoituskohteisiin liittyvät riskit. Tiedot on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi niin, että asiakas voi tutustua niihin rauhassa ja tehdä päätöksensä monipuolisesti harkiten.

Säästämistili voi olla talletuspankissa tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevassa sivuliikkeessä. Säästäjä tekee tilille säästämissopimuksen mukaisesti rahasuorituksia. Hallituksen esityksessä ehdotettiin, että säästämistilillä olevilla varoilla ei olisi talletussuojaa. Talousva-

liokunta on poistanut laista tämän kohdan, joten säästämismäärät kuuluvat talletussuojan piiriin. Talousvaliokunta pitää talletussuojaa tärkeänä asiakkaansuojan kannalta ja tasapuolisena kohteluna sen vuoksi, että erilliselle pankkitilille sijoitetut varat saisivat talletussuojan joka tapauksessa. Säästövarojen kohtelussa vältetään myös sattumanvaraisuutta, kun palveluntarjoaja sijoittaa säästämistilillä olevia varoja.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä

5 §. Säästösuoritusten tekeminen ja säästövarojen nostaminen. Pykäläehdotuksen 1 momentin mukaan säästämistilille ei saa tehdä säästösuorituksia nostoperusteiden täyttymisen jälkeen.

Tulkintaongelmien välttämiseksi säännöstä on muutettu siten, että jos nostoperusteita on useampi kuin yksi, säästösuorituksia ei saa tehdä sen jälkeen, kun kaikki nostoperusteet ovat täyttyneet ja säästösuorituksia on alettu nostaa kaikkien säästöperusteiden perusteella.

Pykälän 2 momentin 3 kohdassa hallituksen esityksessä on ehdotettu säädettäväksi, että säästämistilillä olevilla varoilla ei olisi talletussuojaa eikä sijoittajien korvaussuojaa.

Valiokunta on poistanut 3 kohdan, jolloin säästämistilillä olevat varat kuuluvat talletussuojan piiriin. Muutoksen johdosta valiokunta on poistanut myös momentin ensimmäisen virkkeen.

Säästämistili, jolle säästäjä tekee säästämissopimuksen mukaisia rahasuorituksia, voi olla talletuspankissa tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevassa sivuliikkeessä. Talletussuojasta säädetään luottolaitoslain 7 luvussa. Sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 6 luvussa säädetään sijoittajien korvausrahastosta, josta korvattaisiin palveluntarjoajan tultua maksukyvyttömäksi säästövarojen edelleen sijoittamiseen perustuvat saamiset.

Pykälän 3 momentissa on korjattu virheellinen pykäläviittaus.

6 §. Säästövarojen sijoittaminen. Esityksen 5 momentissa oleva viittaus arvopaperimarkkinalain säännökseen asiakasvarojen säilytyksestä, käsittelystä ja selvityksestä on selvyiden vuoksi korvattu erillisellä säästövarojen koskevalla säännöksellä. Pankkitilillä olevien säästövarojen osalta säännöksen vaatimus täyttyisi, kun säästövarat on asianmukaisesti kirjattu tilille. Samalla momentista on poistettu tarpeettomana maininta siitä, että säästövarat eivät kuulu palveluntarjoajan konkurssipesään eikä niitä saa ulosmitata palveluntarjoajan veloista. Arvopaperisijoitusten osalta periaate seuraa suoraan pykälän 1 momentista ja muutetusta 5 momentista, joiden mukaan säästövarat on sijoitettava säästövaroihin oikeutetun nimissä ja säilytettävä siten, ettei ole vaaraa niiden sekoittumisesta palveluntarjoajan omiin varoihin. Momentissa todetaan lisäksi, että palveluntarjoaja ei saa käyttää säästövarojen kiittaukseen säästäjältä tai muulta säästövaroihin oikeutetulta olevia velkoja vastaan.

Pykälään on lisätty 5 momentissa säädetyin velvollisuuden valvonnan tehostamiseksi sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 71 §:ää vastaava uusi 6 momentti palveluntarjoajan tilintarkastajan velvollisuudesta antaa lausunto säästövarojen säilytyksestä koskevista järjestelyistä.

7 §. Selonotto- ja tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä. Pykäläehdotuksen 1 momentissa viitataan arvopaperimarkkinalain 4 luvun 3 §:n 2 momenttiin, jossa säädetään asiakasta koskevien tietojen arvioimisesta arvopaperinvälittäjän tarjotessa palvelua.

Valiokunta on korvannut viittauksen selvyiden vuoksi säännöksellä, jonka mukaan palveluntarjoajan on hankittava ennen säästämissopimuksen tarjoamista riittävät tiedot säästäjän sijoituskokemuksen ja -tietämyksen arvioimiseksi.

Pykälän 2 momenttia on täsmennetty niin, että annettaessa tietoja säästäjälle erityisesti on otettava huomioon säästäjän aikaisempi sijoituskokemus ja -tietämys sekä sijoituskohteisiin liittyvät riskit.

16 §. *Luovutus- ja panttauskielto.* Pykälää on selvennetty niin, että sen ei voida tulkita estävän säästäjän itsensä säästämissopimuksen puitteissa tekemää arvopaperikauppaa. Palveluntarjoaja voi siten tarjota säästäjälle sellaista palvelua, jossa asiakas itsenäisesti ostaa ja myy sijoituskohteita palveluntarjoajan tarjoaman tietojärjestelmän avulla. Järjestelmän on kuitenkin oltava sellainen, että siinä voidaan turvata varojen sijoittaminen ainoastaan 6 §:ssä tarkoitettuihin sijoituskohteisiin sekä estää maksusuoritusten tekeminen muualla kuin säästämistilille.

19. *Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.* Pykälään on lisätty Finanssivalvonnalle tehtävää ilmoitusta koskeva siirtymäsäännös palveluntarjoajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi toiminnan aloittamisvaiheessa. Siirtymäaika antaa Finanssivalvonnalle myös paremmat mahdollisuudet arvioida toiminnan järjestämistä ja aikaa valmistautumisessa ilmoitusmenettelyyn.

3. Laki luottolaitostoinnasta annetun lain 20 ja 105 §:n muuttamisesta

105 §. *Korvattavat saamiset.* Valiokunta on poistanut lakiehdotuksesta tämän pykälän, kos-

ka 1. lakiehdotuksen 5 §:ään tehdyn muutoksen johdosta säästämistilillä olevat varat kuuluvat talletussuojan piiriin.

4. Laki sijoituspalveluyrityksistä

Valiokunta ehdottaa, että 1. lakiehdotuksen 5 §:ään tehdyn muutoksen johdosta 4. lakiehdotus hylätään edellisessä lakiehdotuksessa mainittuin perustein.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana,

että 1. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että 4. lakiehdotus hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

sidotusta pitkäaikaissästämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—4 §
(Kuten HE)

5 §

Säästösuoitusten tekeminen ja säästövarojen nostaminen

Palveluntarjoaja saa säästämissopimuksen nojalla vastaanottaa säästäjältä vain rahavaroja.

Varat on vastaanotettava säästämissopimuksessa yksilöidylle säästämisstilille. Säästövarat voidaan suorittaa säästövaroihin oikeutetulle ainoastaan rahana säästämisstililtä 1 §:ssä tarkoitettun nostoperusteen täytyttyä, lukuun ottamatta 11—13 §:ssä säädettyjä tilanteita. Säästämisstilille ei saa tehdä säästösuorituksia *sen jälkeen, kun nostoperuste tai, jos nostoperusteita on useita, kaikki nostoperusteet ovat täyttyneet ja säästösuorituksia on alettu nostaa kaikkien nostoperusteiden perusteella.*

(Poist.) Säästämisstilille ei saa vastaanottaa muita kuin säästämissopimukseen perustuvia varoja. Tilisopimuksessa on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, käytävä ilmi, että

(1 ja 2 kohta kuten HE)

(3 kohta poist.)

Säästämissopimuksen nojalla vastaanotettujen varoihin ei sovelleta, mitä arvopaperimarkkinalain (495/1989) 4 luvun 14 §:n 3 momentissa ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 38 §:ssä säädetään asiakkaan rahavarojen säilyttämisestä.

6 §

Säästövarojen sijoittaminen

(1—4 mom. kuten HE)

Palveluntarjoajan on järjestettävä hallussaan olevien säästövarojen säilytys, käsittely ja selvitys luotettavalla tavalla siten, ettei ole vaaraa niiden sekoittumisesta palveluntarjoajan omiin tai palveluntarjoajan toisen asiakkaan varoihin. Palveluntarjoaja ei saa kuitata säästövaroja säästövaroihin oikeutetulta olevia velkoja vastaan.

Palveluntarjoajan tilintarkastajan on vähintään kerran vuodessa annettava Finanssivalvonnalle lausunto siitä, vastaavatko palveluntarjoajan säästövarojen säilytystä koskevat järjestelyt 5 momentissa säädettyjä vaatimuksia. (Uusi)

7 §

Selonotto- ja tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä

Palveluntarjoajan on ennen säästämissopimuksen tarjoamista hankittava riittävät tiedot säästäjän sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta sellaiseen säästämissopimukseen, jonka ehtojen mukaan säästövaroja saadaan sijoittaa ainoastaan 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuille pankkitileille, joiden tuotto määräytyy yksinomaan pääoman määrän ja ajan kulumisen perusteella.

Sen lisäksi, mitä muualla säädetään tiedonantovelvollisuuksista, säästäjälle on hyvissä ajoin ennen säästämissopimuksen tekemistä annettava perustiedot palveluntarjoajasta sekä riittävät ja olennaiset tiedot sopimuksesta, jotta säästäjä voi luotettavasti arvioida palveluntarjoajaa, sopimusta ja erityisesti sopimukseen liittyviä riskejä. Tietoja annettaessa tulee kiinnittää huomiota säästämissopimukseen mahdollisesti liittyvien sijoituskohteiden valinnan kannalta olennaisiin seikkoihin, ottaen erityisesti huomioon säästäjän aikaisempi sijoituskokemus ja -tietämys sekä sijoituskohteisiin liittyvät riskit.

(3 mom. kuten HE)

8—15 §

(Kuten HE)

16 §

Luovutus- ja panttauskielto

Säästäjällä ja muulla säästövaroihin oikeutetulla ei ole oikeutta luovuttaa eikä pantata säästövaroja eikä säästämissopimukseen perustuvaa oikeutta. (Poist.)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna säästövarojen luovutuksena ei pidetä sijoituskohteen myyntiä, jos myynnistä kertyneet varat suoritetaan säästämisstilille tai sijoitetaan välittömästi uudelleen 6 §:ssä tarkoitettuihin sijoituskohteisiin.

Tämän pykälän vastainen sopimus tai sitoumus on mitätön.

19 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

17 ja 18 §
(Kuten HE)

(1 mom. kuten HE)
Palveluntarjoaja ei saa aloittaa säästämissopimuksen tarjoamista ennen kuin kolme kuukautta on kulunut 3 §:n 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen tekemisestä, jos ilmoitus on tehty ennen kuin lain voimaantulosta on kulunut kolme kuukautta. (Uusi)

3.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 (poist.) §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta 9 päivänä helmikuuta 2007 annetun lain (121/2007) 20 §:n 1 momentti (*poist.*), sellaisena kuin *se* on (*poist.*) laissa 929/2007, seuraavasti:

20 §
(Kuten HE)

105 §
(*Poist.*)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Petteri Orpo /kok
vpj.	Antti Rantakangas /kesk	Sirpa Paatero /sd
jäs.	Harri Jaskari /kok	Oras Tynkkynen /vihr
	Anne Kalmari /kesk	Markku Uusipaavalniemi /kesk
	Matti Kangas /vas	vjäs. Janne Seurujärvi /kesk
	Toimi Kankaanniemi /kd	Anne-Mari Virolainen /kok.
	Jouko Laxell /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.

VASTALAUSE 1

*Perustelut**1. Laki sidotusta pitkäaikaissästämisestä laajentaa yksityisen eläkevakuutuksen verotuskeu*

Ehdotus uudeksi laiksi sidotusta pitkäaikaissästämisestä ja tuloverolain muuttamisesta siten, että vapaaehtoiseen yksilölliseen eläkevakuutukseen perustuvan eläkesäästämisen verotuki laajennettaisiin koskemaan myös uudessa laissa tarkoitettuja säästösopimuksia, on oikeudenmukaisen veropolitiikan ja lakisääteisen eläketurvan kehittämisen kannalta ongelmallinen.

Esityksen ongelmat koskevat sitä, että verotuki eläkemaksuihin antaa hyvätuloisille runsaan veroedun ja suosii verotuksessa hyvätulaisia pienituloisten kustannuksella.

Ehdotus pitkäaikaissästösopimusten uudesta verotuesta säästäjille on epäsuorasti julkinen tuki myös säästökohteita tarjoaville rahoituslaitoksille, joiden markkinoita ehdotus vauhdittanee. Toisessa hallituksen esityksessä todetaan, että ehdotettu laki sidotusta pitkäaikaissästämisestä, varsinkin jos pitkäaikaissästämiseen sovelletaan samoja verokannusteita kuin eläkevakuutuksiin, lisääisi talletuspankkien, sijoituspalveluyritysten ja rahastoyhtiöiden palveluvalikoimaa ja vaikuttaisi siten suotuisasti niiden liiketoimintaan. Lisäksi kilpailun lisääntyminen olisi omiaan yleisesti tehostamaan markkinoiden toimintaa (HE 158/2009 vp).

Tältä osin julkisilla varoilla ylläpidetyn valtion finanssivalvonnan hallintotyöt lisääntyvät.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sidotusta pitkäaikaissästämisestä. Laissa säädettäisiin oikeudesta tarjota laissa tarkoitettuja pitkäaikaissästämissopimuksia, sopimusten sisällöstä, asiakkaan ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista säästämissopimusta tehtäessä ja sen voimassaoloaikana sekä säästövarojen sijoittamisesta ja niiden oikeudellisesta asemasta. Laissa tarkoitettua pitkäaikaissästämisestä verokohtelusta ja mahdollisista verokannusteista

säädettäisiin erikseen verolaeissa. Laki ei koskisi vakuutussäästämistä, vaan siitä säädettäisiin vakuutuslainsäädännössä ja vakuutusyhtiölaissa.

Ehdotetussa laissa tarkoitettulle pitkäaikais-säästämissopimukselle olisi ominaista, että säästövarat saataisiin nostaa vasta, kun säästövaroihin oikeutettu saavuttaa määrätyn iän tai kun muu ehdoissa mainittu säästövaroihin oikeutetun elämäntilanteeseen liittyvä erityinen nostoperuste täyttyy. Nostoperusteita ei määriteltäisi laissa tarkemmin, vaan ne jäisivät käytännössä riippumaan siitä, mitä pitkäaikaissästämisestä verokannusteista säädetään verolaeissa. Säästämissopimuksen voisi tehdä vain luonnollinen henkilö. Säästämissopimusta koskevat säännökset olisivat pääosin pakottavia.

2. Nykyisen lakisääteisen eläketurvan ja sen tason kehittäminen

Suomessa on lakisääteinen, kattava työeläketurva ja lähes kaikki palkkatyö kerryttää eläkettä. Lisäksi lakisääteinen eläketurva on ulotettu myös yrittäjiin. Tällä hetkellä yksityisten ja yritysten työntekijöilleen maksamalla lisäeläketurvalla on Suomessa suhteellisen pieni merkitys, vaikka vapaaehtoisten eläkevakuutusten lukumäärä on kasvussa. Nykyisessä lakisääteisessä eläkejärjestelmässä on varauduttu tulevaisuuden muutoksiin väestön ikärakenteessa.

Mielestäni jatkossakin pitäisi keskittyä työeläketurvan tason ja rahoituksen takaamiseen. Yksityisen eläkesäästämisen verotuen laajentaminen lisää kansalaisten eriarvoisuutta.

3. Verotuen laajentaminen uusiin säästösopimuksiin lisää eriarvoisuutta

Lisäeläkkeen säästövaiheessa verotuesta hyötyvät eniten hyväosaiset. Tutkimukset osoittavat, että kahdessa ylimmässä tulokymmenyksessä väestöä yksilöllinen eläkevakuutus on selvästi yleisempi kuin tätä alemmissa tulonsaajaryhmissä. Valiokunnan mietinnössä hyväksytyn esityk-

sen toteuttaminen tukee hyväosaisten verosuunnittelua.

Vaikka eläkesäästäminen on lisääntynyt viime vuosina myös pieni- ja keskituloisten kotitalouksissa, niin niiden saama verotuki jää kuitenkin vähäiseksi. Selvitysten mukaan yli 50 prosentilla uusista eläkesäästäjistä kuukausimaksu on 50 euroa tai tätä pienempi. Suurituloisilla eläkesäästäjillä eläkevakuutusmaksut ovat yleensä verotuen ylärajoilla (5 000 euroa/vuosi).

Myönteistä esityksessä on se, että yksityistä eläkettä voidaan sopimuksen mukaan maksaa työeläkelakien mukaisesta eläkeiästä lukien. Sama vaatimus koskisi myös pitkäaikaissäästämissopimukseen perustuvien maksujen vähennysoikeutta.

4. Verokohtelun neutraalisuusvaatimus ja säästösopimusten kustannusten alentaminen

Yksityisen eläkesäästämisen eri säästömuotojen neutraali verokohtelu tulisi toteuttaa luopumalla vapaaehtoisten eläkevakuutusten verotuesta. Verotuen laajentaminen uusiin eläkesäästömuotoihin ei poista verotuksen neutraliteettiongelmaa, koska tuen ulkopuolelle jää edelleen tiettyjä säästökohteita. Näin verotuksen neutraalisuusongelman rajaa vain siirretään toisaalle.

Kilpailun tehostaminen yksilöllisessä eläkevakuuttamisessa voidaan toteuttaa verotuen laajentamisen sijasta muun muassa parantamalla tuotteiden vertailtavuutta ja toteuttamalla eläkevakuutuksen säästö pääoman siirtomahdollisuus.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2009

Matti Kangas /vas

VASTALAUSE 2

Perustelut

Pitkäaikaissäästämisen verohelpotusten laajentaminen lisää epäoikeudenmukaisuutta. Uudistuksesta hyötyisivät eniten varakkaimmat suomalaiset, sillä yksilöllinen eläkevakuuttaminen on yleisintä ylimmissä tuloluokissa. Sen sijaan monella pienituloisella ei yksinkertaisesti jää varoja säästämistä varten. Varakkaimpien säästämisen tukemisen sijasta on vahvistettava lakisääteistä työeläkettä saavien asemaa ja parannettava pieniä työeläkkeitä.

Esityksen vaikutuksia eläkeikään voidaan pitää marginaalisina. Esitys ei myöskään tue eläkeajan toimeentuloa parhaalla mahdollisella tavalla. Uudistuksen pohjalta eläkesäästäjän ostovoima on korkeimmillaan eläkeiän varhaisimpina vuosina, jolloin terveyspalvelujen tarve on pieni. Jotta pidemmän eliniän kulutustarpeisiin voi varautua, tulee kansalaisen olla kattavan eläkevakuutuksen piirissä. Jatkossa pitäisi keskittyä lakisääteisen työeläketurvan tason ja rahoituksen takaamiseen eikä uusien eriarvoisuutta ja hallintokustannuksia lisäävien järjestelmien rakentamiseen.

Ehdotetut muutokset korostavat pankkien roolia entisestään pankkikeskeisessä suomalaisessa säättämisessä. Ehdotetut muutokset pakottavat finanssialaa rakenteellisesti samanlaiseen muottiin. Pitkäaikaissäästämisen tavoitteena tulee olla eläkkeensaajan ja veronmaksajan etu.

Nykyinen hallitus on rapauttanut nopeasti veropohjaa tekemällä erilaisia verohelpotuksia.

Käsittelyssä oleva esitys pienentää valtion verotuloja vuodessa 14 miljoonaa euroa. Julkisen talouden näkökulmasta voidaan kysyä, onko nyt monilukuisten veronkevennysten aika. Sosiaalidemokraattien mielestä nyt ei ole sopiva aika, vaan pitäisi ryhtyä toimiin, jotka päinvastoin vahvistaisivat veropohjaa. Verotuen laajentaminen rahoitetaan nykyoloissa velkarahalla.

Suomen eläkepolitiikkaa ollaan linjaamassa ns. eläkeneuvotteluryhmässä sekä ns. työelämätyöryhmässä. Verotuksen kehittämistä pohditaan vuorostaan valtiovarainministeriön verotyöryhmässä. Työryhmissä pyritään tekemään muutoksia, jotka vaikuttavat pitkällä aikavälillä. Sen vuoksi olisi ollut hyvä, että hallitus olisi odottanut työryhmien tuloksia ja antanut pitkäaikaissäästämistä koskevan esityksen vasta näiden jälkeen.

Esitys on jo aiheuttanut ja aiheuttaa kalliita järjestelmämuutosvelvoitteita henkivakuutusyhtiöille. Uudistus lisää kohtuuttomasti yhtiöiden henkilökunnan työtaakkaa eikä lisää yhtiön maksutuloa ja menestymistä markkinoilla. Kaikkien, myös aikaisempien vuosien, verolainsäädännön muutosten kulut siirtyvät suoraan asiakkaiden maksettaviksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2009

Jouko Skinnari /sd
Sirpa Paatero /sd
Toimi Kankaanniemi /kd